

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 103/2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ)
Συνεδρίαση της 20^{ης} Μαρτίου 2014

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης Σακελλαρίου, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Μιχαήλ Απέσσος, Αλέξανδρος Καραγιάννης, Αντιπρόεδροι του ΝΣΚ, Χριστόδουλος Μπότσιος, Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Ανδρέας Γραμματικός, Θεόδωρος Ψυχογιός, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Παναγιώτης Σπανός, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Ευγενία Βελώνη, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Αντώνιος Δασκαλαντωνάκης, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Ευστράτιος Συνοίκης, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Θεόδωρος Τσιράς και Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Γεώργιος Βαμβακίδης, Πάρεδρος ΝΣΚ.

Αριθ. ερωτήματος: Τα υπ' αριθμ.πρωτ.Δ11 1130543 ΕΞ 2013/19.8.2013 και 1022525 ΕΞ 2014/3.2.2014 έγγραφα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών.

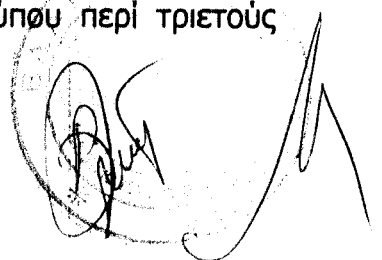
Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, εάν, με βάση τη σήμερα ισχύουσα ασφαλιστική νομοθεσία, ο χρόνος παραγραφής υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου απαιτήσεων από τίτλους κεφαλαιοποίησης είναι η τριετία ή πενταετία.

I. Με τα υπ' αριθμ.πρωτ.Δ11 1130543 ΕΞ 2013/19.8.2013 και 1022525 ΕΞ 2014/3.2.2014 έγγραφα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών και τα συνημμένα σ' αυτά έγγραφα εκτίθενται τα εξής:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. δ 1195/ 1942 απαιτήσεις από τίτλους κεφαλαιοποίησης, κατά τις διατάξεις του π.δ/τος της 19/26.1.1926 (ΦΕΚ 32 Α') «*περί ασκήσεως του κλάδου κεφαλαιοποίησης παρά των ασφαλιστικών εταιρειών*», παραγράφονται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μετά τριετία, αρχομένη από το τέλος του οικονομικού έτους εντός του οποίου έληξε ή κληρώθηκε ο τίτλος. Όσον αφορά τις απαιτήσεις από ασφάλειες ζωής ίσχυε η τριετής παραγραφή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 195 του Εμπορικού Νόμου και, μετά την ισχύ του άρθρου 10 του ν. 2496/ 1997 (ΦΕΚ 87 Α'), η πενταετής παραγραφή, που εφαρμόζεται στις ασφαλίσσεις προσώπων.

2. Βάσει των ανωτέρω διατάξεων εκδόθηκε η υπ' αριθ.Δ11 1071802 ΕΞ 2013/24.4.2013 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών σχετικά με τον τύπο και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης στις Δ.Ο.Υ. των παραγραφέντων υπέρ του Δημοσίου χρηματικών ποσών από ασφάλειες ζωής και τίτλους κεφαλαιοποίησης, στα επισυναπτόμενα έγγραφα της οποίας και δη στο έντυπο της δηλώσεως γίνεται διάκριση της παραγραφής σε πενταετία ή τριετία, ανάλογα με το αν πρόκειται για χρηματικά ποσά από ασφάλειες ζωής ή τίτλους κεφαλαιοποίησης, αντιστοίχως.

3. Η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος απέστειλε στην ερωτώσα υπηρεσία το υπ' αριθμ.169578/308/29.5.2013 έγγραφό της, με το οποίο θεωρεί ότι η πενταετής παραγραφή του άρθρου 10 του ν. 2496/ 1997, που αφορά τις ασφάλειες προσώπων είναι ο γενικός και αναγκαστικός κανόνας παραγραφής και καλύπτει όλο το φάσμα των συνομολογούμενων ασφαλίσεων ζωής, συμπεριλαμβανομένης και της ασφάλισης κεφαλαιοποίησης, η οποία, όπως υποστηρίζει, συστηματικά και κατ' εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας υπάγεται στις ασφαλίσσεις ζωής και ότι η αναφορά του ανωτέρω εντύπου περί τριετούς

παραγραφής των ασφαλίσεων κεφαλαιοποίησης δεν ανταποκρίνεται στην ισχύουσα ασφαλιστική νομοθεσία.

4. Κατόπιν αυτών, και αφού επισημαίνεται ότι το ανωτέρω π.δ/μα της 19/26.1. 1926 καταργήθηκε με το άρθρο 60 του ν.δ. 400/1970 (ΦΕΚ 10 Α') «Περί Ιδιωτικής Επιχειρήσεως Ασφαλίσεως», που διέπει σήμερα τη χρηματοοικονομική λειτουργία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και φέρει ειδικές διατάξεις επί ασκήσεως του κλάδου κεφαλαιοποίησης, χωρίς ωστόσο να περιέχονται σ' αυτό (διάταγμα) διατάξεις, που να ρυθμίζουν τα περί παραγραφής στις ασφάλειες κεφαλαιοποίησης, ετέθη στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους το ερώτημα εάν, με βάση τη σήμερα ισχύουσα ασφαλιστική νομοθεσία, ο χρόνος παραγραφής υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου απαιτήσεων από τίτλους κεφαλαιοποίησης είναι η τριετία ή πενταετία.

5. Επί του ερωτήματος αυτού εκδόθηκε η αριθμ. 322/2013 γνωμοδότηση του Α' Τμήματος ΝΣΚ, με την οποία αυτό γνωμοδότησε, κατά πλειοψηφία, ότι ο χρόνος παραγραφής υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου απαιτήσεων από τίτλους κεφαλαιοποίησης είναι η πενταετία.

6. Ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Περιουσίας, με το υπ' αριθμ.πρωτ. ΔΚΠ 1022525 ΕΞ 2014/3.2.2014 έγγραφό του προς το ανωτέρω Γραφείο Νομικού Συμβούλου, ζήτησε την παραπομπή του ερωτήματος στην Ολομέλεια του ΝΣΚ.

7. Κατόπιν τούτων, επί του παραπάνω ερωτήματος του Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως ακολούθως:

II. 1. Στα άρθρα 189, 191, 195 και 221 του ένατου (9^{ου}) κεφαλαίου (ήτοι άρθρα από 189 έως και 225) του Εμπορικού Νόμου (β.δ. της 18^{ης} Απριλίου/1^{ης} Μαΐου 1835 – ΕτΚ 15/11.5.1835), όπως το κεφάλαιο αυτό ίσχυε μετά την αντικατάστασή του με τα άρθρα 300-336 του Ν. ΓΨΙΖ' (υπ' αρ.3717) της 17/24 Απριλίου 1910 (ΕτΚ 153/24.4.1910) και έως την κατάργησή του με την παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 2496/97, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 189: «Ασφάλις είναι η σύμβασις δι' ης ο ασφαλιστής υποχρεούται, ίνα, αντί ασφαλίστρου, αποζημιώση τας απωλείας ή τας ζημίας τυχαίων ή ανωτέρας βίας περιστατικών ή πληρώση χρηματικών ποσόν κατά λόγον της διάρκειας ή των συμβεβηκότων της ζωής ενός ή πλειόνων προσώπων».

Άρθρο 191: «Αι διατάξεις του παρόντος τμήματος εφαρμόζονται και επί των αμοιβαίων ασφαλίσεων, εφ' όσον δεν είναι ασυμβίβαστοι προς την ιδιάζουσαν φύσιν αυτών».

Άρθρο 195: «Πάσα αγωγή πηγάζουσα εκ της συμβάσεως της ασφαλίσεως κατά ζημιών ή επί της ζωής παραγράφεται δια της παρελεύσεως τριών ετών, αρχομένων από το τέλος του έτους εντός του οποίου εγεννήθη η αγωγή.

Άρθρο 221: «Πας τις δύναται, αντί ασφαλίστρου, ν' ασφαλίση την πληρωμήν χρηματικού ποσού κατά λόγον της διάρκειας ή των ενδεχομένων της ίδιας αυτού ζωής ή της ζωής τρίτου.».

2. Με τα άρθρα 1 και 3 του **π.δ. της 19/26 Ιανουαρίου 1926** (ΦΕΚ Α' 32) «Περί ασκήσεως του κλάδου κεφαλαιοποιήσεως παρά των ασφαλιστικών εταιρειών» ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1: «1. Κεφαλαιοποιήσις (capitalisation) υπό την έννοια του παρόντος θεωρείται η εξασφάλισις ωρισμένου κεφαλαίου καταβλητέου εις ωρισμένον χρόνον αντί ωρισμένων καταβολών ενιαίων ή περιοδικών. 2. Η άσκησις του κλάδου κεφαλαιοποιήσεως επιτρέπεται συμφώνως προς τας διατάξεις του παρόντος εις τας Ελληνικάς ασφαλιστικάς εταιρείας ζωής, λειτουργούσας από πενταετίας και μετ' άδειαν χορηγουμένη δια Διατάγματος, κατόπιν γνωμοδοτήσεως του Συμβουλίου Εποπτείας ασφαλίσεων. 3. Παρασχεθείσα άδεια ασκήσεως του κλάδου κεφαλαιοποιήσεως ανακαλείται κατά τον αυτόν ως άνω τρόπον εάν εντός έτους από της παροχής δεν γένηται χρήσις αυτής. 4. Απαγορεύεται η δια του αυτού συμβολαίου κατάρτισις συμβάσεως ασφαλείας ζωής και κεφαλαιοποιήσεως. 5. Επιτρέπεται η προ της λήξεως του συμβολαίου καταβολή του δια της κεφαλαιοποιήσεως εξασφαλιζομένου ποσού εν συνδυασμώ προς κληρώσεις.».

Άρθρο 3: «1. Το εξασφαλιζόμενον δια της κεφαλαιοποιήσεως κεφάλαιον δεν δύναται να υπερβαίνει το ποσόν των 25.000 δραχμών. 2. Ο αριθμός των ενεργουμένων κατ' έτος κληρώσεων δέον να μη η ανώτερος των τεσσάρων. Κατ' εξαίρεσιν επιτρέπεται η ενέργεια μιας έτι κληρώσεως υπό τον όρον όπως αύτη αφορά εις διανομήν επί των καθαρών κερδών. 3. Το επιτόκιον ανατοκισμού επί τη βάσει του οποίου υπολογίζονται αι καταβολαί και τα μαθηματικά αποθέματα δεν δύναται να ή ανώτερον τέσσαρα και είκοσι πέντε επί τοις εκατόν, το δε επιτόκιον

Official stamp of the Hellenic Republic (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ) with a handwritten signature over it.

των κληρώσεων θα ή κατ' ανώτατον όριον έν προς χίλια συμβόλαια κατά τριμηνίαν. 4. Η διάρκεια των συμβολαίων δέον να μη υπερβαίνει τα 25 έτη. 5. Η απόσβεσις των προκαταβαλλομένων προμηθειών δέον να πραγματοποιιήται εντός δωδεκαετίας το βραδύτερον. 6. Δάνεια προς ησφαλισμένους επί των συμβολαίων κεφαλαιοποιήσεως δεν επιτρέπονται ει μη μόνον δια την εξακολούθησιν της ισχύος των σχετικών συμβολαίων. 7. Απαγορεύεται κατά την υπογραφήν των συμβολαίων καθ' οιονδήποτε τρόπον η είσπραξις δικαιωμάτων εγγραφής ή άλλων τελών πλην φόρου και χαρτοσήμου. Εις την απαγόρευσιν ταύτην δεν υπάγεται η τυχόν υπό των τιμολογίων προβλεπόμενη επιβάρυνσις της πρώτης μηνιαίας καταβολής, ήτις δεν δύναται να ή ανωτέρα των τεσσαράκοντα επί τοις εκατόν της καταβολής ταύτης. 8. Συμβόλαια εφ' ων δεν κατεβλήθησαν δύο καταβολαί καθίστανται άκυρα και δεν δύναται να εξαγορασθώσιν»

3. Με το άρθρο 5 του **ν.δ. 1195/1942** (ΦΕΚ Α' 80) «Περί παραγραφής υπέρ του Δημοσίου καταθέσεων παρά Τραπεζαίς και άλλων τινών αξιών και απαιτήσεων», που κυρώθηκε με την πράξη 315 της 30^{ης} Μαΐου 1946 του Υπουργικού Συμβουλίου «Περί κυρώσεως κλπ νομοθετημάτων Κατοχής αρμοδιότητος Υπουργείου Οικονομικών» (ΦΕΚ Α' 188), ορίζονται τα εξής: «1. Απαιτήσεις εξ ασφαλίσεως ζωής κατά ημεδαπών Ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή κατά αλλοδαπών τοιούτων λειτουργουσών εν Ελλάδι, εφόσον πηγάζουσιν εξ ασφαλείας, συναφθείσης, μεταφερθείσης ή ούσης καταβλητέας εν Ελλάδι παραγραφόμεναι μετά τριετίαν αρχομένης από του τέλους του έτους εντός του οποίου εγεννήθη το προς καταβολήν του ασφαλίματος δικαίωμα κατά τας διατάξεις του άρθρου 195 του Εμπορικού Νόμου ή εντός της οριζομένης τυχόν βραχυτέρας συμβατικής αποσβεστικής προθεσμίας περιέρχονται οριστικώς εις το Δημόσιον. 2. Εις τας διατάξεις του παρόντος άρθρου υπάγονται και αι απαιτήσεις εκ τίτλων κεφαλαιοποιήσεως κατά τας διατάξεις του Π.Δ. της 19/26 Ιανουαρίου 1926 "περί ασκήσεως του κλάδου κεφαλαιοποιήσεως παρά των ασφαλιστικών εταιρειών", αίτινες παραγραφόμεναι μετά τριετίαν αρχομένην από του τέλους του έτους εντός του οποίου έληξεν ή εκληρώθη ο τίτλος ή εντός της οριζομένης τυχόν βραχυτέρας συμβατικής αποσβεστικής προθεσμίας περιέρχονται επίσης οριστικώς εις το Δημόσιον.»

4. Με το ν.δ/μα 400/1970 της 15/17.1.1970 «Περί Ιδιωτικής Επιχειρήσεως Ασφαλίσεως» (ΦΕΚ Α' 10), στα άρθρα 1 (παρ. 1, 2), 13 (παρ. 2 περ. VI) και 39, 42 και 60 (αριθ. 3, 8) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1: «1 (όπως η παράγραφος αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την παρ. 1 του άρθρου 2 του π.δ. 252/1996 – ΦΕΚ Α' 186). Όλες οι ημεδαπές και αλλοδαπές ιδιωτικές επιχειρήσεις που λειτουργούν στην Ελλάδα και έχουν ως αντικείμενο την άσκηση ασφαλίσεως είτε υπό καθεστώς εγκατάστασης είτε υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος. 2 (όπως η παρ. αυτή, που είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 2 του π.δ. 118/1995 – ΦΕΚ Α' 35, ισχύει μετά την εκ νέου αντικατάστασή της με την παρ. 1 του άρθρου 2 του π.δ. 103/1990 (Α' 47), διόρθωση σφάλματος στο ΦΕΚ Α' 78/1990). Κατά την έννοια του παρόντος "ασφάλιση" θεωρείται η πρωτασφάλιση, συμπεριλαμβανομένης της δραστηριότητας βοήθειας. Όπου στο παρόν ν.δ/μα γίνεται λόγος για "ασφαλιστική επιχείρηση" ή "ασφαλιστική εταιρεία" νοείται και η επιχείρηση ή εταιρεία που ασκεί δραστηριότητα βοήθειας.»

Άρθρο 13: (όπως το προοίμιο τούτου ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 15 του π.δ. 252/1996 – ΦΕΚ Α' 186) «Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις μπορούν να ασκούν τις πιο κάτω εργασίες, οι οποίες κατατάσσονται και ταξινομούνται σε κλάδους ως κατωτέρω. 1. ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ ... 2. **ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ** Ταξινόμηση κατά κλάδους **I. Κλάδος Ζωής Περιλαμβάνει:** ... **VI. Κλάδος κεφαλαιοποίησης.** Αφορά σε εργασίες κεφαλαιοποίησης οι οποίες βασίζονται σε αναλογιστικούς υπολογισμούς και με τους οποίους αναλαμβάνονται υποχρεώσεις για ορισμένο χρονικό διάστημα και για ορισμένο ποσό έναντι εφ' άπαξ ή περιοδικών από πριν καθορισμένων καταβολών, όπως ειδικότερα στ άρθρα 39 μέχρι 42 του παρόντος ορίζεται. VII. ...»

Άρθρο 39: (όπως μετά την κατάργηση των αρχικών παρ. 2 και 3 οι ακολουθούσες παρ. 4 και 5 τούτου αριθμήθηκαν ως παρ. 2 και 3 αντίστοιχα με το άρθρο 24 παρ. 6 του π.δ. 252/1996 – ΦΕΚ Α' 186). «1. Κεφαλαιοποιήσις υπό την έννοια του παρόντος θεωρείται η εξασφάλισις ωρισμένου κεφαλαίου καταβλητέου εις ωρισμένον χρόνο αντί ωρισμένων καταβολών, ενιαίων ή περιοδικών. 2. Απαγορεύεται η δια του αυτού συμβολαίου κατάρτισις συμβάσεως ασφαλίσεως

ζωής και κεφαλαιοποιήσεως. 3. Επιτρέπεται η προ της λήξεως του συμβολαίου καταβολή του δια κεφαλαιοποιήσεως εξασφαλιζομένου ποσού, εν συνδυασμώ προς κληρώσεις.».

Άρθρο 42: (που προστέθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 24 του π.δ. 252/1996 – ΦΕΚ Α' 186, μετά την αναρίθμηση του αρχικού άρθρου 42 σε άρθρο 41 λόγω κατάργησης του τελευταίου) «Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που έχουν έδρα σε κράτος – μέλος της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ. και ασκούν στην Ελλάδα τον κλάδο κεφαλαιοποιήσεως υπό καθεστώς εγκατάστασης ή ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, υποχρεούνται να συμμορφωθούν με τα άρθρα 39 και 41 του παρόντος. Τα συμβόλαια κεφαλαιοποιήσεως είναι ονομαστικά και επιτρέπεται η μεταβίβαση αυτών με γνωστοποίηση στην επιχείρηση και έγκριση με πρόσθετη πράξη.

Άρθρο 60: «Από της δημοσιεύσεως του παρόντος καταργούνται οι διατάξεις: 1. ... 3. Του από 19.1.1926 Δ/τος "περί ασκήσεως του κλάδου κεφαλαιοποιήσεως παρά των ασφαλιστικών εταιρειών". 4. ... 8. Πάσα ετέρα γενική ή ειδική διάταξις αντικειμένη εις τας διατάξεις του παρόντος Νομοθετικού Διατάγματος, εξαιρέσει των συναφών διατάξεων του Νόμου 4169/1961 "περί γεωργικών κοινωνικών ασφαλίσεων", ως ετροποποιήθη μεταγενεστέρως, και του Α.Ν. 501/68 "περί ασφαλίσεως εξαγωγικών πιστώσεων"».

5. Με τα άρθρα 1, 10, 27 (παρ. 1, 3-5) και 33 (παρ. 2, 4) του **ν. 2496/97** (ΦΕΚ Α' 87) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1: «1. Με την ασφαλιστική σύμβαση η ασφαλιστική επιχείρηση (ασφαλιστής) αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει, έναντι ασφαλίστρου, στον συμβαλλόμενό της (λήπτη της ασφάλισης) ή σε τρίτον, παροχή (ασφάλισμα) σε χρήμα ή, εφόσον υπάρχει ειδική συμφωνία, άλλη παροχή σε είδος, όταν επέλθει το περιστατικό από το οποίο συμφωνήθηκε να εξαρτάται η υποχρέωσή του (ασφαλιστική περίπτωση). 2. Η ασφαλιστική σύμβαση περιλαμβάνει τουλάχιστον τα στοιχεία των συμβαλλομένων και του δικαιούχου του ασφαρίσματος, αν αυτός είναι διαφορετικό πρόσωπο, τη διάρκεια της ασφαλιστικής κάλυψης, το πρόσωπο ή το αντικείμενο και τη χρηματική αξία του ή την περιουσία που απειλούνται ή σχετίζονται με την επέλευση του κινδύνου, το είδος των κινδύνων (ασφαλιστικοί

κίνδυνοι), το τυχόν ανώτατο όριο ευθύνης του ασφαλιστή (ασφαλιστικό ποσό), τις τυχόν εξαιρέσεις κάλυψης, το ασφάλιστρο και το εφαρμοστέο δίκαιο, αν αυτό δεν είναι το ελληνικό. 3. Ο ασφαλιστής μέχρι την αποδοχή της πρότασης προς ασφάλιση, μπορεί να παράσχει προσωρινή ασφαλιστική κάλυψη η οποία μετατρέπεται σε οριστική, αν εντός του χρόνου διάρκειας της προσωρινής κάλυψης συναφθεί η ασφαλιστική σύμβαση».

Άρθρο 10: «Αξιώσεις που πηγάζουν από την ασφαλιστική σύμβαση παραγράφονται στις ασφαλίσεις ζημιών μετά από τέσσερα (4) χρόνια και στις ασφαλίσεις προσώπων μετά από πέντε (5) χρόνια, από το τέλος του έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκαν.».

Άρθρο 27: «1. Στην ασφάλιση προσώπων το ασφάλισμα συνίσταται είτε στην καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού εφάπαξ ή σε περιοδικές προσόδους (ασφάλιση ποσού) είτε στην αποκατάσταση της συγκεκριμένης οικονομικής ζημίας που προσήλθε εξαιτίας ασθένειας ή ατυχήματος του ασφαλισμένου. 2. ... 3. Το ασφαλιστήριο είναι ονομαστικό και δεν μπορεί να εκδοθεί σε διαταγή ή στον κομιστή. 4. Στην ασφάλιση για λογαριασμό μπορεί στο ασφαλιστήριο να μην κατονομάζεται ο ασφαλισμένος. 5. Στην ασφάλιση προσώπων που έχει συμφωνηθεί ως ασφάλιση ποσού, το ασφάλισμα καταβάλλεται ανεξάρτητα από το αν η επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου προκάλεσε ζημιά στον ασφαλισμένο ή στο δικαιούχο του ασφάλισματος ή στο δικαιούχο του ασφάλισματος και ανεξάρτητα από το ύψος της ζημίας που προκλήθηκε.».

Άρθρο 33: «1. ... 2. Οι διατάξεις του ένατου τμήματος του εμπορικού νόμου, όπως ισχύει, καταργούνται. 3... 4. Οι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υφιστάμενες ασφαλιστικές συμβάσεις διέπονται εφεξής από τον παρόντα νόμο.».

III. Κατά τη συζήτηση, που διεξήχθη μεταξύ των μελών της Ολομέλειας, διαμορφώθηκαν δύο γνώμες:

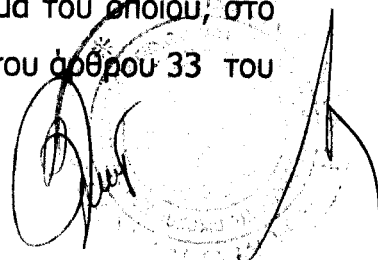
A. Η γνώμη της πλειοψηφίας, η οποία απαρτίσθηκε από τους Αντιπροέδρους του ΝΣΚ Μιχαήλ Απέσσο και Αλέξανδρο Καραγιάννη και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Χριστόδουλο Μπότσιο, Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Ανδρέα Γραμματικό, Θεόδωρο Ψυχογιό, Παναγιώτη Σπανό,

Κωνσταντίνο Χαραλαμπίδη, Στυλιανή Χαριτάκη, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριο Μακαρονίδη, Αλέξανδρο Ροϊλό, Ευστράτιο Συνοϊκή, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη και Θεόδωρο Τσιρά (ψηφοί 21), προς την οποία συντάχθηκε και ο εισηγητής Πάρεδρος (γνώμη χωρίς ψήφο), δέχθηκε τα εξής:

1. Από την επισκόπηση των ανωτέρω υπό στοιχ.ΙΙ. 1-5, διατάξεων προκύπτει ότι αυτές συνιστούν τις βασικές νομοθετικές πηγές του δικαίου της ιδιωτικής ασφάλισης, δηλ. αυτής που παρέχεται κατά κανόνα από ιδιωτικούς φορείς και διέπεται από διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου. Αυτές εκκινούν από το ν. ΓΨΙΖ/1910, ο οποίος, το πρώτον, ρύθμισε την χερσαία ασφαλιστική σύμβαση στα άρθρα 189 έως 225 ΕΝ (που αποτέλεσαν το ένατο {9^ο} τμήμα τούτου), από μετάφραση των διατάξεων του Ιταλικού Εμπορικού Κώδικα του 1882 (βλ. Α. Αργυριάδη «Στοιχεία Ασφαλιστικού Δικαίου» εκδ. 1986, σελ. 21-22, Β. Κιάντο «Ασφαλιστικό Δίκαιο» εκδ. 1989 σελ. 14, Ι. Ρόκα «Ιδιωτική Ασφάλιση» εκδ. 1998, παρ. 56, σελ. 58, κ.α.) και καταλήγουν (τουλάχιστον οι εν προκειμένω κρίσιμες) σ' αυτές των, υπό στοιχ. ΙΙ.5, διατάξεων του ν. 2496/1997, οι οποίες ισχύουν από την 17.11.1997, δηλαδή μετά την πάροδο έξι μηνών, κατ' αρθρ. 34 τούτου, από τη δημοσίευσή του που έλαβε χώρα την 16.5.1997. Με το νόμο αυτό επιδιώχθηκε η συμβολή - μέσω του επιβαλλόμενου δι' αυτού εκσυγχρονισμού της ασφαλιστικής νομοθεσίας - στην παροχή ενός υποχρεωτικού ελάχιστου ορίου προστασίας στον καταναλωτή (ασφαλισμένο), με ταυτόχρονη ικανοποιητική ρύθμιση των σχέσεων ασφαλιστή - ασφαλισμένου, λαμβάνοντας υπόψη τα εύλογα συμφέροντα του ασφαλισμένου, της ασφαλιστικής επιχείρησης και της ανάγκης ενίσχυσης της ασφαλιστικής οικονομίας (βλ. σελ. 1 και 2 της εισηγητικής έκθεσης του νόμου). Στο νομοθετικό αυτό πλαίσιο ενσωματώθηκαν και διατάξεις δημοσίου (αναγκαστικού) δικαίου, μεταξύ των οποίων ιδίως αυτές που αφορούν στον έλεγχο και την εποπτεία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, πράγμα που συνέβη με το ν.δ/μα 400/1970 (βλ. Κων. Ν. Ρόκα «Ιδιωτικόν Ασφαλιστικόν Δίκαιον» εκδ. 1974, σελ. 1), όπως αυτό τροποποιήθηκε ριζικά με τα π.δ. 118/1985 και 252/1996, για την προσαρμογή του στις μέχρι τότε εκδοθείσες κοινοτικές οδηγίες (βλ. Ι. Ρόκα «Ιδιωτική Ασφάλιση»

εκδ. 2002, σελ. 67). Επίσης, αποσαφηνίστηκε η έννοια της ασφαλιστικής σύμβασης, ως ενοχικής, αμφοτεροβαρούς, διμερούς δικαιοπραξίας διάρκειας, με την οποία ο ασφαλιστής υποχρεώνεται να καλύψει τον κίνδυνο και ο λήπτης της ασφάλισης να καταβάλει το ασφάλιστρο, ανεξαρτήτως των επιμέρους διαφωνιών ως προς τη θεωρητική της σύλληψη (πρβλ. *θεωρίες ανάληψης του κινδύνου ή της χρηματικής παροχής σε Ράνια Χατζηνικολάου – Αγγελίδου, «Ιδιωτικό Ασφαλιστικό Δίκαιο», εκδ. 2008, 42 – 43, με εκεί περαιτέρω παραπομπές σε θεωρία και επιστήμη*).

Τα βασικά αυτά χαρακτηριστικά της διατηρήθηκαν σχεδόν αναλλοίωτα τόσο κατά την προϊσχύσασα νομοθεσία του ΕΝ (πρβλ. άρθρο 189 τούτου) όσο και υπό το φως της ισχύος των νεότερων διατάξεων του ν. 2496/1997 (πρβλ. άρθρο 1 παρ. 1 αυτού) (βλ. Α. Αργυριάδη, *ό.π.*, σελ. 36 επ., Β. Κιάντο, *ό.π.*, σελ. 7, Ι. Ρόκα, *ό.π.*, παρ. 38, σελ. 49, Ι. Ρόκα «Ιδιωτική Ασφάλιση» εκδ. 2002, σ. 55 - 57). Ειδικότερα, προβλέφθηκε διαχρονικά και διαδοχικά ως σήμερα, μεταξύ των άλλων: α) Αρχικά μιν, ως περίπτωση ασφάλισης ζωής, ενταχθείσα στο 9ο τμήμα του ΕμπΝ, η αντί ασφαλιστρού δυνατότητα ασφάλισης της πληρωμής χρηματικού ποσού ανάλογα με τη διάρκεια της ζωής του ασφαλιζόμενου ή τρίτου (πρβλ. άρθρο 221 του ΕμπΝ). β) Μετέπειτα, ο κλάδος κεφαλαιοποίησης που υπήχθη στην κατηγορία ασφαλίσεων ζωής, υπό το εννοιολογικό περιεχόμενο της εξασφάλισης ορισμένου κεφαλαίου καταβλητέου σε ορισμένο χρόνο αντί ορισμένων καταβολών, ενιαίων ή περιοδικών (πρβλ. άρθρο 1 παρ. 1 του ως άνω π.δ./τος και 39 παρ. 1 του ν.δ/τος 400/1970, αντιστοίχως). Ως χρόνος παραγραφής υπέρ του Δημοσίου των εκ της έννομης αυτής σχέσης (δηλ. της κεφαλαιοποίησης) απορρεουσών αξιώσεων (και εφόσον, βεβαίως, δεν έχει συμφωνηθεί βραχύτερη παραγραφή) ορίστηκε η τριετία, που αρχίζει από το τέλος εντός του οποίου έληξε ή κληρώθηκε ο τίτλος (βλ. παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 1195/1942), κατά σαφή ευθυγράμμιση με το ισόχρονο διάστημα παραγραφής των απαιτήσεων από ασφαλίσεις ζωής (παρ. 1 του ίδιου πιο πάνω άρθρου και νόμου), όπως άλλωστε ίσχυε και για κάθε αγωγή που πήγαζε εκ της συμβάσεως της ασφαλίσεως κατά ζημιών ή επί της ζωής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 195 του ΕΝ (το 9ο τμήμα του οποίου, στο οποίο εντάσσεται το άρθρο αυτό, καταργήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 33 του

ν. 2496/1997). γ) Και ήδη, στο πρώτο (Α') κεφάλαιο του τρίτου τμήματος του ήδη ισχύοντος ν. 2496/97, που ορίζεται η έννοια της ασφάλισης προσώπων, υπάγεται, το πρώτον, είτε από την άποψη εσωτερικής λειτουργίας της ασφαλιστικής σύμβασης, των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων και του τρόπου υπολογισμού της ασφαλιστικής παροχής (βλ. *Ι. Ρόκα «Ιδιωτική Ασφάλιση» εκδ. 2002, σελ. 80-82*) είτε με κριτήριο το είδος του ασφαλισμένου κινδύνου (*Ράνια Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, «Ιδιωτικό Ασφαλιστικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 32-33*), και η ασφάλιση ποσού (πρβλ. περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 27 τούτου). Αυτή σαφώς διακρίνεται από την ασφάλιση ζημιών, εφόσον στην πρώτη περίπτωση (δηλ. της ασφάλισης ποσού) το ασφάλισμα καταβάλλεται ανεξαρτήτως του μεγέθους αλλά και αυτής της ύπαρξης της ζημιάς (βλ. και παρ. 5 του άρθρου 27) και συνεπώς δεν τίθεται θέμα απαγόρευσης υπερασφάλισης, υποκατάστασης ασφαλιστή, διπλής ασφάλισης κ.λ.π., που ισχύει μόνον επί ασφαλίσεων ζημιών (βλ. *εισηγητική έκθεση του νόμου σελ. 27, Ι. Ρόκα, ό.π., σελ. 81*). Παράλληλα, στο ίδιο παραπάνω νομοθετικό πλαίσιο γίνεται μνεία ότι αξιώσεις που πηγάζουν από την ασφαλιστική σύμβαση παραγράφονται στις ασφαλίσεις προσώπων μετά από πέντε (5) χρόνια, από το τέλος του έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκαν (βλ. άρθρο 10 ν. 2496/1997).

2. Περαιτέρω, ο κανόνας της μη καταργήσεως προγενέστερου ειδικού νόμου από μεταγενέστερο γενικό, όταν ο τελευταίος δεν αναφέρεται ρητά σε κατάργηση ορισμένης διάταξης που προΐσχυσε, εναρμονίζεται (και) με την από το άρθρο 2 του ΑΚ απορρέουσα γενική αρχή περί απαγορεύσεως της αναδρομικότητας του νόμου. Η αρχή αυτή ως προβλεπόμενη μόνο σε επίπεδο νόμου δεν αποκλείεται να καταργηθεί από μεταγενέστερο νόμο, αφού δεν προκύπτει ότι αυτή είναι κατοχυρωμένη σε επίπεδο Συντάγματος (βλ. *ΟΛΑΠ 1067/1979, ΑΠ 478/2006, 421/2009*), αρκεί να μην παραβιάζονται τα άρθρα 4 παρ. 1 και 17 του Συντάγματος περί ισότητας και προστασίας ιδιοκτησίας, αντιστοίχως (*ΟΛΑΠ 4, 7/90 κ.α.*). Ωστόσο, ο κανόνας αυτός κάμπτεται, όταν από το περιεχόμενο του νεότερου αυτού νόμου προκύπτει ότι αυτός αποσκοπούσε στην κατάργηση και του προγενέστερου ειδικού νόμου (*ΑΠ 284/2004, ΑΠ 263/ 1982 ΝοΒ 31. 197, ΑΠ 945/1973 ΝοΒ 22. 495, πρβλ. ΟΛΑΠ 310/1966 ΝοΒ 14. 882, επίσης ΣΤΕ 2177/2011 - 5^η σκέψη, όπου έγινε δεκτή περίπτωση κατάργησης προγενέστερης ειδικής και*

μάλιστα δικονομικού περιεχομένου διάταξης, δηλ. της παρ. 5 του άρθρου 77 του π.δ. 18/1989, από μεταγενέστερη γενική, ήτοι του άρθρου 12 του ν. 3900/2010), ζήτημα βεβαίως που κρίνεται κατά περίπτωση.

3. Εν προκειμένω, παρατηρείται ότι ο νομοθέτης του ν. 2496/1997, κατά τη θέσπιση των περί παραγραφής διατάξεων, επιμήκυνε κατά δύο (2) έτη, ήτοι από τριετία σε πενταετία (βλ. άρθρο 10 τούτου), σε σχέση με τα προϊσχύσαντα, την παραγραφή για κάθε αξίωση που πηγάζει από ασφαλιστική σύμβαση, όταν πρόκειται για ασφάλιση προσώπων, δίχως όμως να κάνει ρητή και ειδική μνεία περί κατάργησης των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 1195/1942, σύμφωνα με τις οποίες απαιτήσεις από τίτλους κεφαλαιοποίησης κατά τις διατάξεις του π.δ. της 19/26.1.1926 παραγράφονται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μετά τριετία, αρχομένη από το τέλος του οικονομικού έτους εντός του οποίου έληξε ή κληρώθηκε ο τίτλος, κατά τα παραπάνω.

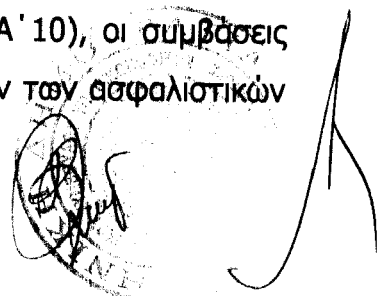
4. Ωστόσο, με το νεότερο και ήδη (ακόμη και για τις εκκρεμείς ασφαλιστικές συμβάσεις, αδιακρίτως κατηγορίας και κλάδου) ισχύον νομοθετικό πλαίσιο (βλ. παρ. 4 του άρθρου 33 του ν. 2496/1997, κατά την οποία και οι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υφιστάμενες ως άνω συμβάσεις διέπονται εφεξής από τον παρόντα νόμο) οι κάθε είδους αξιώσεις, που απορρέουν από ασφαλιστική σύμβαση ιδιωτικής ασφάλισης προσώπων, στην έννοια της οποίας περιλαμβάνεται τόσο η ασφάλιση ποσού (βλ. περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 27 του πιο πάνω νόμου) όσο και αυτή της κεφαλαιοποίησης ως κατηγορία ασφαλιστικής κάλυψης ιδιαίτερου κλάδου (βλ. ΣΤΕ 1386/89 Λογ. 1990. 1150) παραγράφονται μετά πενταετία. Εξάλλου, η ασφάλιση κεφαλαιοποίησης, υπαχθείσα ευθύς εξ αρχής στην κατηγορία ασφαλίσεων ζωής, αφού επετράπη άσκηση του κλάδου αυτού από ασφαλιστικές εταιρείες ζωής (πρβλ. παρ. 2 του άρθρου 1 του ως άνω π.δ/τος της 19/26.1.1926) και πάντως σήμερα ως κλάδος ασκείται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις (πρβλ. άρθρο 42 ν.δ. 400/1970), εκτιμάται, αν μη τι άλλο, ως παρεμφερής και συγγενής με την ασφάλιση ποσού, εφόσον, βάσει των χαρακτηριστικών που συγκροτούν τις δύο (2) αυτές έννοιες, κοινό περιεχόμενο των σχετικών και αντίστοιχων συμφωνιών αποτελεί η έναντι ασφαλιστρού, καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού εφάπαξ ή σε περιοδικές προσόδους, υπό

τη μορφή ασφαλισματος, δίχως να εξαρτάται τούτο, πέραν των όποιων (τυχόν) επί μέρους διαφορετικών ποσοτικών, χρονικών ή άλλων περιορισμών ή διαφοροποιήσεων, από το αν η επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου προκάλεσε και ζημία στον ασφαλισμένο. Δηλαδή, πρόκειται για κατ' ουσία ασφαλίσεις αφηρημένης ασφαλιστικής κάλυψης, σύμφωνα με τις οποίες η παροχή του ασφαλιστή κατά την πραγματοποίηση του κινδύνου εξαρτάται αποκλειστικά από τη συμφωνία των μερών (βλ. άρθρα 1 παρ. 1 και 27 παρ. 1 περ. α'), ανεξαρτήτως του αν η πραγματοποίηση του κινδύνου προκάλεσε και ζημία (πρβλ. Ράνια Χατζηνικολάου - Αγγελίδου, «Ιδιωτικό Ασφαλιστικό Δίκαιο», ό.π, σελ. 32, 33 και ιδίως 36). Μάλιστα, όπως τούτο έχει γίνει δεκτό από το ανώτατο ακυρωτικό, τα λεγόμενα συμβόλαια κεφαλαιοποίησης δεν αποτελούν χρεόγραφα, αλλά κατηγορία ασφαλιστικής κάλυψης ιδιαίτερου κλάδου (ΣΤΕ 1386/1989 ό.π.). Τούτο σημαίνει ότι η ρητή κατάργηση (με τον αρ. 3 του άρθρου 60 του ν.δ. 400/1970) των διατάξεων του από 19/26.1.1926 διατάγματος, με το οποίο, το πρώτον, θεσμοθετήθηκε η έννοια των ασφαλίσεων κεφαλαιοποίησης (capitalisation), δεν μπορεί παρά να σημαίνει, ενόψει και των οριζομένων πλέον στο άρθρο 10 του ν. 2496/1997 περί παραγραφής και την ανάλογη σιωπηρή τροποποίηση και κάθε άλλης συμπληρωματικής προς το εν λόγω κανονιστικό πλαίσιο διάταξης, όπως είναι η παρ. 2 του άρθρου 5 ν. 1195/1942, σε ό,τι αφορά το ζήτημα αυτό (δηλ. της παραγραφής). Άλλωστε, ο ασφαλιστικός νομοθέτης αντιμετώπισε στην επίμαχη διάταξη του ν. 1195/1942 τα ζητήματα παραγραφής των αξιώσεων από ασφαλίσεις ζωής ή κεφαλαιοποίησης, κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο, δηλ. όρισε ότι αυτές παραγράφονται εντός τριετίας, πράγμα που συνάγεται και από τη νομοτεχνική και συστηματική κατάταξη των συγκεκριμένων ρυθμίσεων στο ίδιο άρθρο (5) του ανωτέρω νόμου και δη στις παρ. 1 και 2, αντιστοίχως. Συνέπεια τούτων είναι η ως άνω επιγενόμενη και σήμερα ισχύουσα ενιαία και ομοιόμορφη αντιμετώπιση όλων των ζητημάτων παραγραφής αξιώσεων από ασφαλιστική σύμβαση ασφαλίσεων προσώπων (5ετία) να περιλαμβάνει και την ασφάλιση κεφαλαιοποίησης, υπό την προεκτεθείσα έννοια (και αυτής ως) αφηρημένης ασφαλιστικής κάλυψης, γεγονός που σημαίνει ότι η παρ.2 του άρθρου 5 του ν. 1195/1942 πρέπει να θεωρείται ως εν μέρει και σιωπηρώς τροποποιηθείσα από το ήδη ισχύον νομοθετικό πλαίσιο

(δηλ. ν. 2496/97), ως προς την προθεσμία της παραγραφής. Η ερμηνευτική αυτή θέση συνάδει και με το ότι την ίδια ακριβώς διαφοροποίηση επεφύλαξε ρητώς και ειδικώς ο νομοθέτης ως προς τον χρόνο παραγραφής (δηλ. επιμήκυνση κατά δύο έτη) της ασφάλισης ζωής, η οποία είναι καθαρά ασφάλιση ποσού, χαρακτηριστικό της οποίας είναι η αφηρημένη ασφαλιστική κάλυψη (βλ. *Ράνια Χατζηνικολάου - Αγγελίδου, «Ιδιωτικό Ασφαλιστικό Δίκαιο», ό.π., σελ. 291*), όπως τούτο συμβαίνει και στην περίπτωση ασφαλίσεων κεφαλαιοποίησης. Πράγμα που σημαίνει ότι από το περιεχόμενο των διατάξεων του νεότερου αυτού νόμου προκύπτει ότι αυτός αποσκοπούσε στη σιωπηρή τροποποίηση και της προγενέστερης αυτής ειδικής διάταξης νόμου, κατά το προαναφερθέν σκέλος, δίχως στην περίπτωση αυτή να απαιτείται να γίνεται τούτο ρητώς και ειδικώς, κατά την ως άνω πάγια νομολογία του ανωτάτου ακυρωτικού. Άλλωστε, η ασφάλιση κεφαλαιοποίησης οι εργασίες της οποίας ταξινομούνται ως κλάδος στην κατηγορία ασφαλίσεων ζωής (πρβλ. *άρθρο 13 παρ. 2 VI. του ν.δ. 400/1970*), οι οποίες με τη σειρά τους εντάσσονται στην ευρύτερη κατηγορία ασφαλίσεων προσώπων, για την οποία σήμερα ισχύει η πενταετής παραγραφή, δεν μπορεί να δικαιολογήσει διαφορετική ερμηνευτική προσέγγιση στο εν λόγω εξεταζόμενο ζήτημα, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι δεν μπορεί να υπαχθεί ούτε στην κατηγορία ασφαλίσεων ζημιών που, σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο, συνιστά αυτοτελή κατηγορία έναντι αυτής, ως προς την οποία και μόνο ο σημερινός ασφαλιστικός νομοθέτης φέρεται να επιφυλάσσει διαφορετικό (βραχύτερο) χρόνο παραγραφής (τετραετία) (βλ. *άρθρο 10 του ν. 2496/97*), κατά τα προεκτεθέντα.

Β. Η γνώμη της μειοψηφίας, η οποία απαρτίσθηκε από τον Πρόεδρο του ΝΣΚ Ιωάννη Σακελλαρίου και τους Νομικούς Συμβούλους Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο, Ευγενία Βελώνη, Δημήτριο Χανή, Κωνσταντίνο Κατσούλα και Σταύρο Σπυρόπουλο (**ψηφοί 6**), δέχθηκε τα εξής:

1. Όπως προκύπτει, τόσο από τις προϊσχύσασες διατάξεις του π.δ 19.1 /26.1.1926 «Περί ασκήσεως του κλάδου κεφαλαιοποιήσεως παρά των ασφαλιστικών εταιρειών» (ΦΕΚ Α' 32), όσο και από τις ισχύουσες διατάξεις του ν.δ 400/1970 «Περί Ιδιωτικής Επιχειρήσεως Ασφαλίσεως» (ΦΕΚ Α' 10), οι συμβάσεις κεφαλαιοποίησης αποτελούσαν, ανέκαθεν, κατηγορία εργασιών των ασφαλιστικών

εταιρειών, αυτοτελή και απολύτως διακριτή από τις συμβάσεις ασφάλισης, υπό την κλασική τους μορφή (ασφάλιση κατά ζημιών και ασφάλιση ζωής). Τούτο, προκύπτει, προεχόντως, από το γεγονός ότι και τα δύο ως άνω νομοθετήματα απαγορεύουν ρητώς την δια του αυτού συμβολαίου κατάρτιση σύμβασης ασφάλισης ζωής και κεφαλαιοποίησης (βλ. π.δ 19.1/26.1.1926, άρθρο 1 παρ. 4 και ν.δ 400/1970, άρθρο 39 παρ. 2), πράγμα, που σημαίνει ότι, κατά την νομοθεσία αυτή, στην κατηγορία της σύμβασης ασφάλισης ζωής δεν συμπεριλαμβάνεται εννοιολογικά, ως ειδική κατηγορία, η σύμβαση κεφαλαιοποίησης. Συνεπώς, η ένταξη, με το άρθρο 13 του ν.δ. 400/1970, του κλάδου των συμβάσεων κεφαλαιοποίησης, στον ευρύτερο κλάδο των συμβάσεων ασφαλίσεων ζωής, γίνεται μόνον για λόγους οργανωτικούς των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και δεν εκφράζει βούληση του νομοθέτη για εννοιολογική ένταξη της σύμβασης κεφαλαιοποίησης στην ευρύτερη κατηγορία των συμβάσεων ασφάλισης ζωής και, συνακόλουθα, την ομοιόμορφη νομοθετική της αντιμετώπιση σε σχέση με τις λοιπές κατηγορίες της ασφάλισης ζωής.

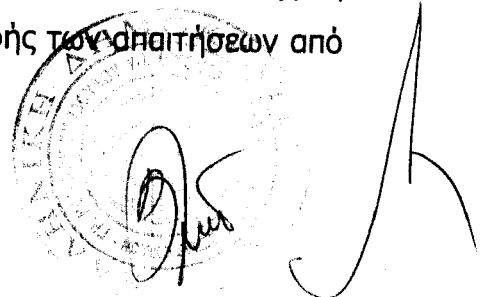
2. Εξάλλου, όπως προκύπτει και από ειδικότερες διατάξεις των ανωτέρω νομοθετημάτων, που ρυθμίζουν τα θέματα της σύμβασης κεφαλαιοποίησης, η σύμβαση αυτή φαίνεται να έχει, κατ' εξοχήν, χαρακτήρα επένδυσης και όχι ασφάλισης (βλ. π.δ 19.1/26.1.1926, άρθρα 1 παρ. 1, 2 περ. β', 3, 4 παρ.1 και ν.δ 400/1970, άρθρα 39, 40 και 41) .

3. Την ανωτέρω σαφή διάκριση μεταξύ της σύμβασης ασφάλισης και της σύμβασης κεφαλαιοποίησης γνωρίζει και υιοθετεί ο νομοθέτης με το ν.δ 1195/1942 (ΦΕΚ Α' 80), το οποίο κυρώθηκε με την αριθμ. 315/30.5.1946 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (ΦΕΚ Α' 188). Συγκεκριμένα, με την παρ. 1 του άρθρου 5 του εν λόγω ν.δ/τος ορίζεται ότι περιέρχονται στο Ελληνικό Δημόσιο απαιτήσεις από συμβάσεις ασφάλισης ζωής κατά ασφαλιστικών επιχειρήσεων, οι οποίες παραγράφονται μετά τριετία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 195 του Εμπορικού Νόμου (ΕμπΝ). Με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ίδιου ν.δ/τος ορίζεται, αυτοτελώς και άνευ παραπομπής στη διάταξη του άρθρου 195 του ΕμπΝ, ότι οι απαιτήσεις κατά ασφαλιστικών εταιρειών από συμβάσεις κεφαλαιοποίησης, που έχουν συναφθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ της 19.1/26.1.1926,

παραγράφονται μετά τριετία και περιέρχονται στο Ελληνικό Δημόσιο. Συνεπώς, εάν οι συμβάσεις κεφαλαιοποίησης ήταν ειδική κατηγορία των συμβάσεων ασφάλισης ή όμοιες προς άλλη ειδική κατηγορία των συμβάσεων αυτών (π.χ. την ασφάλιση ποσού, ως κατηγορία των λεγόμενων ασφαλίσεων αφηρημένης ασφαλιστικής κάλυψης), η ανωτέρω διάκριση θα ήταν εντελώς περιττή και θα αρκούσε για το νομοθέτη του ν.δ. 1195/1942 να τις εντάξει, δια παραπομπής, στη διάταξη του άρθρου 195 του ΕμπΝ, η οποία όριζε, ομοίως και γενικώς, σε τρία έτη την παραγραφή των αξιώσεων από συμβάσεις ασφάλισης κατά ζημιών ή ζωής.

4. Επίσης, η αυτοτέλεια της ανωτέρω ρύθμισης της παραγραφής των απαιτήσεων από συμβάσεις κεφαλαιοποίησης, αποδεικνύει ότι, κατά το προϊσχύον του ν.δ 1195/1942 δίκαιο, η παραγραφή αυτή δεν ήταν η ίδια με εκείνη, που ίσχυε για τις απαιτήσεις από συμβάσεις ασφάλισης, δηλαδή τριετής, σύμφωνα με το άρθρο 195 του ΕμπΝ, αλλά ότι περί αυτής είχαν εφαρμογή οι κοινές περί παραγραφής χρηματικών αξιώσεων αστικού δικαίου διατάξεις, με δεδομένο ότι το π.δ/γμα της 19/26.1.1926, που ρύθμιζε τους όρους, τις προϋποθέσεις κλπ. της σύναψης συμβάσεων κεφαλαιοποίησης με τις ασφαλιστικές εταιρείες, δεν περιλάμβανε διάταξη περί του χρόνου παραγραφής των απαιτήσεων από τις συμβάσεις αυτές, ούτε παρέπεμπε για την παραγραφή τους στο, ισχύον τότε, άρθρο 195 του ΕμπΝ. Συνεπώς, η διαφοροποίηση αυτή αποτελεί ένα επιπλέον στοιχείο απόδειξης της, κατά τη βούληση του νομοθέτη, ιδιαιτερότητας και αυτοτέλειας της έννοιας και του αντικειμένου των συμβάσεων κεφαλαιοποίησης σε σχέση με τις συμβάσεις ασφάλισης.

5. Επιπροσθέτως, διαφοροποίηση της, με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ν.δ 1195/1942, ρύθμισης της παραγραφής απαιτήσεων από σύμβαση κεφαλαιοποίησης, σε σχέση με την παραγραφή των απαιτήσεων από σύμβαση ασφάλισης, κατά την παρ. 1 του άρθρου 5 του ιδίου ν.δ/τος και το άρθρο 10 του ν.2496/1997, παρατηρείται και όσον αφορά τον χρόνο έναρξης της παραγραφής. Συγκεκριμένα, ο χρόνος έναρξης της παραγραφής των απαιτήσεων από την σύμβαση κεφαλαιοποίησης ορίζεται το τέλος του έτους εντός του οποίου έληξε ή κληρώθηκε ο τίτλος, ενώ ο χρόνος έναρξης της παραγραφής των απαιτήσεων από

An official circular stamp of the Ministry of Finance (ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ) is visible at the bottom right of the page. Overlaid on the stamp is a handwritten signature in dark ink.

σύμβαση ασφάλισης ορίζεται το τέλος του έτος εντός του οποίου γεννήθηκε το δικαίωμα για την καταβολή του ασφαλισματος.

6. Με τα δεδομένα αυτά, είναι προφανές ότι η διάταξη άρθρου 10 του ν. 2496/1997, που θεσπίζει, μεταξύ άλλων, πενταετή παραγραφή των αξιώσεων που πηγάζουν από σύμβαση ασφάλισης προσώπων δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι καταλαμβάνει και τις συμβάσεις κεφαλαιοποίησης, ως ειδική κατηγορία των συμβάσεων ασφάλισης προσώπων. Επίσης, δεν συντρέχουν λόγοι ταυτότητας των περιπτώσεων (δηλαδή της σύμβασης ασφάλισης προσώπων με τη σύμβαση κεφαλαιοποίησης), σε τέτοιο βαθμό, ώστε να θεωρηθεί ότι υφίσταται αθέλητο νομοθετικό κενό και επιβάλλεται η εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης και επί των αξιώσεων, που πηγάζουν από συμβάσεις κεφαλαιοποίησης, κατά σιωπηρή νομοθετική τροποποίηση της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν.δ 1195/1942, η οποία θεσπίζει την τριετή παραγραφή των αξιώσεων αυτών.

7. Ενόψει, όλων των ανωτέρω, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν.δ 1195/1942, η οποία ορίζει σε τρία έτη την παραγραφή των απαιτήσεων κατά ασφαλιστικών εταιρειών από συμβάσεις κεφαλαιοποίησης, εξακολουθεί να ισχύει ως ειδική διάταξη και δεν έχει τροποποιηθεί με την διάταξη του άρθρου 10 του ν. 2496/1997.

VI. Κατόπιν των ανωτέρω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ότι στο τιθέμενο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι η προθεσμία παραγραφής, υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, απαιτήσεων από τίτλους κεφαλαιοποίησης είναι πενταετής.-

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 02 - 4 - 2014

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Σακελλαρίου
Πρόεδρος του ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Βαμβακίδης
Πάρεδρος ΝΣΚ